УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум:

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

На основу чланова 36 и 37 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, члана 25 Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду и члана 40 Закона о високом образовању, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на III редовној електронској седници Изборног и Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду, одржаној од 14. до 20. децембра 2021. године, одлуком број 4188/1 образовало је Комисију за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је мср **Немања Глинтић** пријавио под насловом **„Динамика породичних односа у олингерској прози Џона Апдајка и породичној трилогији Данила Киша”**.

Састав комисије:

1. **Др Владислава Гордић Петковић**, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, ужа научна област англистика, изабрана у звање 3. 10. 2008. године.

2. **Др Зоран Пауновић,** редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, ужа научна област англистика, изабран у звање 28. 3. 2006.

3. **Др Мина Ђурић**, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду, ужа научна област Српска књижевност, предмет Српска књижевност 20. века, изабрана у звање 27. марта 2018. године.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Немања (Миодраг) Глинтић рођен је 03. 09. 1983. године у Ивањици, где је завршио основну и средњу школу.

На Филолошком факултету Универзитета у Београду, на Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима и на студијској групи Српска

књижевност и језик са општом књижевношћу, дипломирао је 2010. године са просечном оценом 8.46. На истом факултету 2012. године, завршио је мастер студије са просечном оценом 9.00, одбранивши мастер рад из области имагологије под насловом „Дезинтеграција слике Русије у роману *Друга књига Сеоба* Милоша Црњанског".

Од 2017. године ради као лектор српског језика на Факултету за стране културе и језике Универзитета за стране студије у Гуангдунгу (Guangdong University of Foreign Studies) на југостоку Кине. Пре тога, у периоду 2015–2016, на Харбинском педагошком универзитету (Harbin Normal University) у североисточној Кини радио је на истој позицији.

Од 2013. до 2017. године радио је као организатор, координатор и члан жирија Конкурса за најбољу сатиричну причу фестивала „Нушићијада" (сада „Прогнана, а слободна Нушићијада").

Своју предавачку каријеру започео је 2010. године као наставник српског језика и књижевности у Основној школи „Вељко Дугошевић" у Београду..

Године 2016, пред Комисијом за полагање испита за лиценцу Министарства просвете, науке и технолошког развоја, положио је испит за дозволу за рад наставника, васпитача и стручних сарадника и стекао право да самостално обавља образовно-васпитни рад у оквиру своје струке.

У периоду од 2012. до 2015. године, у више наврата је сарађивао са Заводом за унапређивање образовања и васпитања, од чега се посебно издавајају пројекти намењени унапређивању рада са ученицима изузетних способности. Активно је учествовао у свим пројектним фазама, од идентификације и одабира даровитих ученика, преко дискусионих група о диференцирању наставе до заједничке сарадње на припреми и спровођењу плана индивидуализованог обогаћеног начина рада са даровитим ученицима.

Године 2012. био је један од реализатора едукативних радионица у оквиру пројекта „Превенција злоупотребе наркотика, ХИВ/сиде и криминала код младих особа кроз програме породичних вештина" које је организовала Канцеларија Уједињених нација за борбу против дроге и криминала (UNODC) у сарадњи са градском општином Звездара.

Говори енглески и служи се француским и шпанским језиком. Учи кинески језик.

Живи и ради на релацији Србија–Кина.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Радови објављени у научним часописима међународног значаја:

-

Радови објављени у другој држави у часописима националног значаја

-

Радови објављени у домаћим научним часописима и часописима националног значаја

1. Глинтић, Немања. 2021. „Дејвид Керн и Андреас Сам: саучесници у уроти против смрти". *ЛИК: часопис за литературу и културу*, Vol. 7, No. 11, (у штампи)
2. Glintić, Nemanja. 2014. „Književnost, periodika, razlika", *Književnstvo*, časopis za studije književnosti, roda i kulture, Godina IV, broj 4, UDK 82, ISSN 2217-7809 (Online) (elektronski časopis)

Радови објављени у домаћим часописима (часопис домаћег и регионалног значаја)

1. Глинтић, Немања. 2016. „Наратолошке паралеле између новеле 'Павиљон број 6' Антона Павловича Чехова и филма 'Павиљон VI' Луђијана Пинтилијеа", *Filozofski pogledi,* E-magazin za kuturu i filozofiju http://filozofski-pogledi.weebly.com/studiozni-pogledi/-6-vi
2. Глинтић, Немања. 2015. „Нова географија идентитета у графичкој новели *Персеполис* Марђан Сатрапи", *Filozofski pogledi,* E-magazin za kuturu i filozofiju http://filozofski-pogledi.weebly.com/studiozni-pogledi

Радови објављени у међународним зборницима

1. Dojčinović, Biljana. Glintić, Nemanja. 2022. "Teaching Updike in Serbia", *Contemporary American Fiction in the European Classroom: Teaching and Texts*. Edited by Laurence W. Mazzeno and Sue Norton. New York: Palgrave MacMillan (u štampi)
2. Glintić, Nemanja. 2019. "B. Wongar's Serbian-Aboriginal palimpsest: elements of magical realism in the novel Raki". *Магическият реализъм | Magical Realism*. Edited by Plamen Antov. Sofia, Bulgaria: Institute for Literature - Bulgarian Academy of Sciences, p. 289-302, ISBN: 978619737221
3. Глинтич Неманья. 2019. «Чехов на Сахалине» Шеймуса Хини: опыт перевода на сербский язык | Chekhov on Sakhalin by Seamus Heaney: The Experience of Translating into Serbian. *Сахалин и Курильские острова: язык, литература, культура, сборник статей*. Ответственный редактор Елена Иконникова. Южно-Сахалинск, Россия: Сахалинский государственный университет (СахГУ), p. 71-78, ISBN 978-5-88811-583-1
4. Глинтич Неманья. 2016. "Нарратологические параллели: повесть «Палата №6» Антона Чехова и фильм «Палата VI» Лучиана Пинтилие (первая часть)". *Сборник материалов Международной научной конференции „Остров Сахалин – открытый финал"*. Южно-Сахалинск, Россия, 2016. p. 76-85, ISBN 978-5-89290-333-2
5. Глинтич Неманья. 2016. "Нарратологические параллели: повесть «Палата №6» Антона Чехова и фильм «Палата VI» Лучиана Пинтилие (вторая часть)". *XIX Чеховские чтения, МАТЕРИАЛЫ РЕГИОНАЛЬНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ*, 28-29 января 2016 года. Южно-Сахалинск, Россия: Министерство культуры и архивного дела Сахалинской области/Литературно-художественный музей книги А. П. Чехова «Остров Сахалин», p. 16-23, ISBN 978-5-906927-24-8

Радови објављени у домаћим зборницима

1. Glintić, Nemanja. 2018. „Pregled sadržaja časopisa Ženske studije". *FEMINISTIČKI ČASOPISI U SRBIJI – teorije, aktivizam i umetničke parkse u 1990-im i 2000-im*. Urednice: Biljana Dojčinović i Ana Kolarić. Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 164-181, ISBN 978-86-6153-515-4

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у научни рад кандидата Комисија сматра да кандидат испуњава услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Биљана Дојчиновић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, са Катедре за општу књижевност са теоријом књижевности.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. *Kartograf modernog sveta: romani Džona Apdajka*, Filološki fakultet, Beograd, 2007. ISBN 978-86-86419-20-0.

2. "The Bulgarian Poetess: John and Blaga ", *John Updike Review*, vol. 4. No.1, Winter 2015, pp. 1-36. ISSN 2160-097X ISBN 978-0-9845038-3-4 (sa Ward Briggs)

3. "Modernist Narrative Techniques and Challenges of Humanity: John Updike in European Perspective",*From Humanism to Meta-, Post- and Transhumanism?*, Deretic, Irina / Sorgner, Stefan Lorenz (eds.), "Peter Lang", Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien, 2016.

ISBN 978-3-631-66258-8 hb.
http://www.peterlang.de/download/datasheet/85621/datasheet_266258.pdf pp. 269-282

4. The Politics of Vulnerability in *The Afterlife and Other Stories* , in *Updike and Politics*: *New Considerations*

Edited by Matthew Shipe and Scott Dill, LEXINGTON BOOKS 2019, str. 163- 180 ISBN 978-1-4985-7560-7

5. The Work of Mind: John Updike's Fiction and Ian MacEwan' *Saturday, Костурков's World Demeuble, Essays in Honour of Yordan Kosturkov*, edited by Milena Katsarska, Yana

Rowland and Rositsa Dekova, Пловдив, 2019, Университетско издателство Паисии Хилендарски, стр. 36-46.

ИСБН 978-619-202-451-2

6. “A beautiful disaster”: Marriage in Updike’s Maples Stories, u

The John Updike Review, VOLUME 7 | NUMBER 2, spring 2020, pp. 17-22. ISSN: 2160-097X

7. „Да ли је црна соба постојала? Лик мајке у краткој прози Џона Апдајка”, у зборнику *Кратке књижевне форме* : зборник радова са научног скупа одржаног 24. и 25. јула 2020. у Андрићевом институту / [главни и одговорни уредник Емир Кустурица ; уредник Александра Вранеш]. - 1. изд. - Андрићград - Вишеград : Андрићев институт, 2021, стр. 63-80
ISBN 978-99976-21-83-2
82-32.09(082)
COBISS.RS-ID 134390017 https://plus.rs.cobiss.net:443/opac7/bib/134390017

8. „Ка обухватном погледу: појам светске књижевности Џанг Лунгсија и полисистем Итамар Евен-Зохара”, у *Појмовник упоредне књижевности* 2, Зборник радова, ур. др Бојан Јовић и проф. др Адријана Марчетић, ИКУМ, Београд, 2021, стр. 99-113.

ISBN - 978-86-7095-273-7
COBISS.SR-ID – 36098825

9. Dojčinović, Biljana. Glintić, Nemanja. 2022. “Teaching Updike in Serbia”, *Contemporary American Fiction in the European Classroom: Teaching and Texts*. Edited by Laurence W. Mazzeno and Sue Norton. New York: Palgrave MacMillan (u štampi)

Комисија сматра да проф. др Биљана Дојчиновић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област наука о књижевности.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. *Формулација назива дисертације*

„Динамика породичних односа у олингерској прози Џона Апдајка и породичној трилогији Данила Киша” прикладан је и добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. *Предмет истраживања*

Предмет истраживања овог рада представља прозно стваралаштво америчког писца, песника и есејисте Џона Апдајка (1932–2009) и југословенског и српског приповедача, есејисте, драмског писца, песника и преводиоца Данила Киша (1935–

1989), и то превасходно онај део њиховог стваралаштва који се, условно узевши, може жанровски мапирати и читати као породични роман. Важно је, међутим, истаћи да када је реч о Апдајку, фокус ће у овом раду бити на „породичном роману" смештеном у фиктивни градић Олингер (грађеном по узору на Апдајков родни град Шилингтон у Пенсилванији) и његову околину.

Стога предмет овог истраживања обухвата, с једне стране, Апдајкове романе *Кентаур* (1963) и *Са фарме* (1965) и низ приповедака из олингерског живота у којима је могуће препознати и пратити мање или више истоветно приповедно ткање, дистинктивни породични образац који показује склоност ка експанзији и, са друге стране, Кишову породичну трилогију *Породични циркус*, који чине романи *Башта, пепео* (1965) и *Пешчаник* (1972) и збирка приповедака *Рани јади* (1970).

Породични роман у овом случају, дакле, неће и не може бити схваћен традиционално, у свом класичном жанровском одређењу, као затворена, монолитна и епски чврсто конституисана структура, већ сасвим (пост)модерно, као калеидоскопско ткање, засновано на препознатљивом и понављаном обрасцу, на јединственој литерарној мустри, преко које се мотиви, теме, ликови и визија света изнова конституишу надилазећи формална ограничења, који непрестано гравитирају једни према другима и теже да се успоставе као велико платно, велика нарација, једна велика породична књига.

Иако је реч о савременицима који су живели и стварали на потпуно супротним крајевима света и чије је стваралаштво условљено различитим биографијама, историјским догађајима и владајућим идеолошким матрицама, кандидат сматра да постоји потреба да се међу поменутим њиховим делима спроведе детаљнија компаративна анализа. Киш је уосталом једини југословенски писац ког је Апдајк лично упознао и читао. Како упоредно читање ова два аутора није раније предузето, овај рад би за циљ имао да осветли њихове поетике и у блиску мисаону везу доведе њихова поменута дела, са намером да се испитају како њихове међусобне сличности, тако и разлике.

Блискост међу поменутим делима није уочљива само кад је реч о жанровском одређењу, већ и када је реч о избору тема и мотива, о улогама додељеним у примарно посматраној породичној констелацији[1] (отац–син–мајка), а посебно ако се у обзир узме околност да су обе породице маргинализоване историјским контекстом, као и реперкусије које историјски догађаји имају на развој породичног романа.

За породицу Сам из Кишовог прозног циклуса, чији су ликови и њихове судбине својеврсна литерарна транспозиција пишчеве биографије, кључни историјски догађај који одсудно утиче на судбину целе породице је Други светски рат, што је додатно појачано средњоевропским простором у коме се радња одиграва и очевим јеврејством као само једним од више нивоа његовог аутсајдерства. Фигура оца представља структурно језгро читаве Кишове трилогије, која је у основи митски кодирана и која се може читати као постмодерна литерарна актуализација античког

[1] У Кишовој трилогији, породица Сам је четворочлана. Поред ликова оца, мајке и сина, јавља се и лик сестре Ане, али је тај лик, гледано из аспекта развоја радње, од секундарног значаја. С друге стране, у Апдајковој олингерској породици, осим мајке, сина и оца, неретко затичемо и мајчине родитеље, или макар једног од њих.

мита о Одисеју и Телемаху[2]. Први део трилогије, збирка приповедака *Рани јади*, иако хронолошки настала након романа *Башта, пепео*, представља зачетак романа о оцу, односно почетак трагања за очевим, а преко његовог, и за сопственим идентитетом, превасходно кроз језик и сећање. И док ће роман *Башта, пепео* само потврдити поетичке и жанровске тенденције књиге „претходнице" потпуним урањањем у слојеве сећања, роман *Пешчаник* ће обезбедити комплетну реконструкцију породичне прошлости и призвати језик и глас оца, чиме се овај трећи део трилогије разоткрива као роман оца. Загледаност сина у одсутног мушког родитеља сигнализира да је на снази модел патрилинеарног наслеђивања. Жанровска растегљивост и поливалентност породичног романа омогућује да се читава трилогија сагледа као „својеврстан Bildungsroman", односно још специфичније, као Künstlerroman, у ком ће писање бити схваћено као наслеђен чин и тајна испосредована између сина и оца. Међутим, у *Породичном циркусу*, нарочито у прва два његова дела, не сме се занемарити присуство лика мајке, који је по много чему антиподски грађен у односу према оцу, и који такође значајно суделује у формирању идентитета сина, будућег писца, али и идентитета његове стваралачке поетике. Мајчино нејеврејство представља један од фактора преживљавања остатка породице, а њена тиха и меланхолична природа, као и носталгичне вечерње сеансе које приређује сину сведоче о другачијој врсти комплицитета и сугеришу да понорнице крви теку двосмерно, те да се у овом случају може говорити о билинеарном наслеђивању.

У Апдајковом олингерском породичном роману, с друге стране, пресудни историјски догађај који се уплиће и мења ток породичне историје је Велика депресија. У центру овог романа не налази се увек породица са јединственим породичним именом. Имена и презимена варирају, како у романима, тако и у приповеткама. Међутим, нема сумње да је све време реч о једној породици, чији различити антропоними у различитим деловима овог породичног романа представљају ништа друго до промењену шифру, ново „кодно име"[3] преко ког се изнова (опсесивно) исписује један генеалошки модел, односно једна породична историја. Слично као код Киша, у овом делу Апдајковог опуса реч је такође о транспоновању личне биографије у књижевни текст, у ком су ликови оца и мајке грађени по узору на Апдајкове родитеље. Међутим, за разлику од Киша, код кога је управо подмукло дејство (ауто)биографије осујетило настајање посебног романа о мајци, Апдајк пише одвојен роман о оцу и одвојен роман о мајци, смештајући у њега однос детета и родитеља као основни генерички драмски и приповедни чвор. Први од њих, *Кентаур*, представља роман о оцу. Структурну и семантичку осовину романа чини управо однос сина и оца, чији су ликови, као уосталом и целокупна приповедна стварност, митски кодирани: у основи очевог лика препознаје се фигура кентаура Хирона, док се у лику сина наслућује (окована) прометејска природа. Као и код Киша, и овде је реч о оцу аутсајдеру, (само)маргинализованом јунаку и неконвенционалном родитељу, који одустаје од личне, професионалне и друштвене самореализације како би те исте нивое самореализације обезбедио сину. Још једна значајна блискост са Кишовим породичним циклусом је у томе што је и *Кентаур* прича о постајању уметником, с тим што син нема аспирације да постане писац, већ сликар. И овде су на снази патрилинеарни модел наслеђивања, рекреирање породичне прошлости кроз аналепсе и флешбекове и ретроспективно трагање за смислом очеве жртве, што је преломљено кроз призму

[2] Ово митско кодирање не јавља се експлицитно, на нивоу текста, већ као херменеутички оквир задат споља. На нивоу текста, јавиће се још једна потенцијална митска шифра: Дедал и Икар.

[3] У средишту Апдајковог олингерског породичног романа, породица се јавља са презименима Калдвел, Робинсон, Керн и Дау, док се у причи The Black Room приповедач јавља само под именом Ли.

преиспитивања сопствених нивоа самореализације. И док семантичко и структурно језгро *Кентаура* почива на наслеђивању према којем се син потврђује као син свога оца, у роману *Са фарме* син се потврђује и као син своје мајке. Драмски чвор овог романа чини управо неразрешени и компликовани однос између мајке и сина, чији је првобитни комплицитет прекинут међусобним издајствима и оптуживањима и изневереним очекивањима. Лик мајке и овде је изграђен као антипод лику (недавно преминулог) оца и указује се као елемент који настоји да патрилинеарност заустави у прогресији и редефинише модел маскулинитета који влада у породици. Мада у роману „nema otvorenih mitskih paralela" (Dojčinović: 93, 2007), у лику мајке, која се у свести јунака рефлектора неретко указује као тиранка, имплицитно се може наслутити фигура митске богиње Церере, односно Деметре, пре свега кроз мајчину везаност за земљу и природу, што се као образац понавља у највећем броју књижевних текстова који изграђују Апдајков олингерски породични роман. У нарушеном родитељском поретку мајка је позиционирана као присутност која генерише психолошку подвојеност у јунаку, а одсуство оца, баш као што је то био случај код Киша, потврђује његову наративну виталност и код сина приповедача мотивише реконструкцију очевог лика кроз сећање.

Олингерске приповетке са сродним породичним обрасцем Апдајк је писао и објављивао у часопису *Њујоркер* и различитим књигама прозе током читавог свог стваралаштва, у временском размаку од чак четири деценије, што само потврђује повлашћено место које овај породични роман има у Апдајковом опусу. Неке од приповедака могу се читати као антиципација романа *Кентаур* и *Са фарме*, па чак и као њихов епилог (попут приповетке „Кућа од пешчара на фарми") и све оне реактуелизују и додатно разрађују како оне доминантне тематско-мотивске и идејне линије романа, тако и оне мање видљиве.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*. Кандидат је приложио библиографију коју овде наводимо у целини:

ОПШТА ЛИТЕРАТУРА

Апдајк, Џон. 1966. *Голубије перје*. Београд: Нолит

Бајазетов, Александра. 2000. „Врлине грађанства и смена генерација: *Породична трилогија* Данила Киша и традиција образовног романа". *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, XLVIII: 2-3, 375-393. – ISSN 0543-12

Брајовић, Тихомир. 1994. „Пешчаник на Мансарди: генеза Кишовог романескног дискурса". *Летопис Матице српске*, 170: 453: 4 (април 1994) 509-519. – ISSN 0025-5939

Брил, Жак. 1993. *Лилит или Мрачна мајка*. Сремски Карловци/Нови Сад: ИК Зорана Стојановића

Бошковић, Драган. 2004. „Башта, пепео: приповедно несвесно". *Наслеђе*, I: 1, 37-46.

Глинтић, Немања. (у штампи). „Дејвид Керн и Андреас Сам: саучесници у уроти против смрти". *ЛИК: часопис за литературу и културу*, Vol. 7, No. 11, 2021

Гордић, Владислава. 1995. *Синтакса тишине: поетика Рејмонда Карвера*. Матица српска. COBISS.SR-ID - 93953287

Гордић, Владислава. 2000. *Хемингвеј: поетика кратке приче*. Матица српска. ISBN: 86-363-0978-6

Гордић Петковић, Владислава (2016). „Минимализам у америчкој прози: тумачења и значења". *Језик, књижевност, значење: књижевна истраживања*. Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, 293-301. ISBN: 978-86-7379-408-2

Гордић Петковић, Владислава (2016). „Фикцијски одрази искуства у савременој српској и англофоној прози". *Језици и културе у времену и простору 5*. Уредиле Снежана Гудурић и Марија Стефановић. Филозофски факултет у Новом Саду, 97-109. ISBN: 978-86-6065-374-3

Гордић Петковић Владислава (2015). "Realism in the Contemporary American Short Story". *Наслеђе*, 32, 151-161. ISSN: 1820-1768

Данило Киш. 1987. *Градац, часопис за књижевност, уметност и културу*. ур. Бранко Кукић. Чачак: Дом културе Чачак и Уметничко друштво Градац, 13/14, 76-77.

Делић, Јован. 1995. *Књижевни погледи Данила Киша: ка поетици Кишове прозе*. Београд: Просвета

Делић, Јован. 1997. *Кроз прозу Данила Киша: ка поетици Кишове прозе II*. Београд: Београдски издавачко-графички завод

Меланхолија. 2006-2007. *Градац, часопис за књижевност, уметност и културу*, ур. Бранко Кукић. Чачак: Дом културе Чачак и Уметничко друштво Градац, бр. 160-161, година 33

Дојчиновић, Биљана. 2021. „Да ли је црна соба постојала? Лик мајке у краткој прози Џона Апдајка", у зборнику *Кратке књижевне форме* : зборник радова са научног скупа одржаног 24. и 25. јула 2020. у Андрићевом институту / [главни и одговорни уредник Емир Кустурица ; уредник Александра Вранеш]. - 1. изд. - Андрићград - Вишеград : Андрићев институт, стр. 63-80

Ђурић, М. Мина. 2017. *Модернизација српске прозе 20. века у односу на стваралачку рецепцију књижевног дела Џејмса Џојса* – докторска дисертација. Филолошки факултет Универзитета у Београду

Јунг, Карл Густав. 1996. *Човек и његови симболи*. Београд: Народна књига/Алфа

Лотман, М. Јуриј. 2004. *Семиосфера*. Нови Сад: Светови

Недић, Марко. 2002. „У породичном кругу Данила Киша". *Основа и прича: огледи о савременој српској прози*. Београд: Филип Вишњић, 135-170.

Пантић, Михајло. 2000. *Киш*. Београд: Филип Вишњић

Појмовник упоредне књижевности – зборник радова. 2013. ур. др Бојан Јовић, др Тихомир Брајовић. Београд: Институт за њижевност и уметност

Појмовник упоредне књижевности 2 – зборник радова. 2021. ур. др Бојан Јовић, проф. др Адријана Марчетић. Београд: Институт за књижевност и уметност

Роман као пешчаник: приповедачка уметност Данила Киша. 1998. приредио Јован Зивлак. Нови Сад: Културно-просветна заједница града Новог Сада, Светови

Росић, Татјана. 2008. *Мит о савршеној биографији: Данило Киш и фигура писца у српској култури*. Београд: Институт за књижевност и уметност

Симовић, Јелена. 2008. „Роман о уметнику и *Мансарда* Данила Киша као портрет уметника у младости". *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, LVI: 2, 287-324. – ISSN 0543-1220

Татаренко, Ала. 2007. „Роман у настајању/роман у нестајању: Кишова потрага за жанром". *Синхронијско и дијахронијско изучавање врста у српској књижевности*: зборник. Књ. 1. уредници Зоја Карановић, Радмила Гикић-Петровић. Нови Сад: Филозофски факултет, pp. 305-316. – ISBN 978-86-84097-96-7

Фјут, Александер. 2008. „Палеонтлогија сећања – о Данилу Кишу", превела с пољског Љубица Росић. *Летопис Матице српске*, 184: 481: 5, 810-828. – ISSN 0025-5939

Стојановић, Милена. 2009. *Увод у проучавање жанрова*. Београд/Панчево: Институт за књижевност и уметност/Мали Немо

Anderson, Amanda. Felski, Rita. Moi, Toril. 2019. *Character: Three Inquiries in Literary Studies*. Chicago and London: The University of Chicago Press

Apdajk, Džon. 1968. *Kentaur*. Zagreb: Zora

Bailey, J. Peter. 2015. "Betrayal by Sandstorm Farmhouse: Forgiveness in Updike's 'Pigeon Feathers' and 'The Cats'". *The John Updike Review*, volume 4, number 1, fall 2015. Cincinnati: University of Cincinnati

Bailey, J. Peter. 2020. "Updike's David Kern Stories". *The John Updike Review*, volume 7, number 2, Spring 2020. Cincinnati: University of Cincinnati, 53–74.

Bal, Mike. 2000. *Naratologija*, Beograd: Narodna knjiga/Alfa

Bahtin, Mihail Mihailovič. 1989. *O romanu*. Beograd: NOLIT

Bart, Rolan. 1979. *Književnost, mitologija, semiologija*. Beograd: NOLIT

Barth, Karl. 2007. *Teološki eseji*. Rijeka: Ex Libris, 12/2007.

Batchelor, Bob. 2014. "Updike and His Critics – Becoming John Updike: Critical Reception, 1958–2010". *The John Updike Review*, volume 3, number 1, Spring 2014. Cincinnati: University of Cincinnati

Bašlar, Gaston. 2005. *Poetika prostora*, Čačak: Gradac

Boes, Tobias. 2006. "Modernist Studies and the Bildungsroman: A Historical Survey of Critical Trends". *Literature Compass*, Vol. 3, Iss. 2, DOI: 10.1111/j.1741-4113.2006.00303.x

Bošković, Dragan. 2004. *Islednik, svedok, priča: istražni postupci u Peščaniku i Grobnici za Borisa Davidoviča Danila Kiša*. Beograd: Plato

Brown, Nicholas. 2005. *Utopian Generations: The Political Horizon of Twentieth Century Literature*. Princeton: Princeton University Press

De Bellis, Jack. 2000. *The John Updike Encyclopedia*, Westport, Conn.: Greenwood Publishing Group

Dill, Scott. 2018. *A Theology of Sense – John Updike, Embodiment, and Late Twentieth-Century American Literature*. Columbus: The Ohio State University Press

Dojčinović-Nešić, Biljana. 2008. "Antiquity and Christianity in the Personal Cartography of John Updike's Characters". Antiquity and Christianity: Conflict or Conciliation? Proceedings from the International Symposium 9-10 May. Ljubljana: Oddelek za primerjalno književnost inliterarno teorijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. ur. Vid Snoj. pp. 193-201, ISBN 978- 961-237-233-0 (Filozofska fakulteta)

Dojčinović, Biljana. 2018. "Signs of Omission? Socialist Erasure of Religion in John Updike's Work". *European Perspectives on John Updike*. ed. by Laurence W. Mazzeno and Sue Norton. Rochester, New York: Camden House, pp. 134-152, ISBN-13: 978-1-57113-972-6 ISBN-10: 1-57113-972-9

Dojčinović-Nešić, Biljana. 2007. *Kartograf modernog sveta – romani Džona Apdajka*, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

Dojčinović, Biljana. 2019. "The Politics of Vulnerability in The Afterlife and Other Stories". *Updike and Politics*. Edited by Matthew Shipe and Scott Dill. London: Lexington Books

Dojčinović, Biljana. Glintić, Nemanja. (u štampi). "Teaching Updike in Serbia". *Contemporary American Fiction in the European Classroom: Teaching and Texts*. Edited by Laurence W. Mazzeno and Sue Norton

Duffy, Brian. 2012. "Motifs of Loss in *The Afterlife*". *The John Updike Review*, volume 2, number 1, fall 2012. Cincinnati: University of Cincinnati

Elijade, Mirča. 2017. *Aspekti mita*. Beograd: Factum izdavaštvo

Farmer, Michial. 2017. *Imagination and Idealism in John Updike's Fiction*. Rochester, NY: Camden House

Frow, John. 2016. *Character & Person*. UK: Oxford University Press

Frow, John. 2016. *Genre*, London; New York: Routledge

Gerbran, Alen. Ševalije, Žan. 2009. *Rečnik simbola*. Novi Sad: Stylos Art

Glaser, Jennifer. 2017. "The Women Inside Him: John Updike Writing the Feminine". *The John Updike Review*, volume 5, number 2, summer 2017. Cincinnati: University of Cincinnati

Glintić, Nemanja. "The Narrative Report: The Association of Serbian Writers Preparations for the 15th International Writers October Summit in Belgrade in 1978: John Updike". Translated by Anja Radić. John Updike Society Blogs
https://blogs.iwu.edu/johnupdikesociety/files/2017/05/The-Narrative-Report.pdf

Griffith, Michael. 2011. "'Not all the characters have a stable referent': *The Centaur*, Updike's Mock Mock-Epic". *The John Updike Review*, volume 1, number 1, fall 2011. Cincinnati: University of Cincinnati

Hamilton, Alice and Kenneth. 1967. *John Updike, a critical essay*. USA: William B. Eerdmans

Jay, Paul. 2021. *Transnational literature – basics*. London; New York: Routledge

Jay, Paul. 2010. *The Transnational Turn in Literary Studies*. Ithaca and London: Cornell University Press

Jung, Karl Gustav. 2015. *Arhetipovi i kolektivno nesvesno*. Narodna knjiga & Miba Books

Keener, Brian. 2005. *John Updike's Human Comedy – Comic Morality in The Centaur and The Rabbit Novels*. New York: Peter Lang

Kirkegor, Seren. 2020. *Dela ljubavi*. Beograd: Službeni glasnik

Kiš, Danilo. 2004. *Bašta, pepeo*. Beograd: Biblioteka Novosti

Kiš, Danilo. 2012. *Gorki talog iskustva*. Beograd: Arhipelag

Kiš, Danilo. 1995. *Homo Poeticus*. Beograd: BIGZ

Kiš, Danilo. 2011. *Mansarda*. Beograd: Arhipelag

Kiš, Danilo. 2018. *Peščanik*. Beograd: Arhipelag

Kiš, Danilo. 2015. *Poslednje pribežište zdravog razuma*. Beograd: Arhipelag

Kiš, Danilo. 2016. *Rani jadi*. Beograd: Arhipelag

Kiš, Danilo. 2007. *Život, literatura*. Beograd: Prosveta

Kjerkegor, Seren. 1989. *Ili-ili*. Beograd: Grafos

Kordić, Radoman. 1983. „Kiš i pitanje oca". *Treći program*, 59, 91-113.

Kovačević, Nataša. 2008. *Narrating Post/Communism: Colonial Discourse and Europe's Borderline Civilization*. New York: Routledge

Lachman, Renate. 2006. "Danilo Kiš: Factography and Thanatography (A Tomb for Boris Davidovich, Psalm 44, The Hourglass)". Partial Answers: Journal of Literature and the History of Ideas, Volume 4, Number 2, June 2006, pp. 219-238, John Hopkins University Press, https://doi.org/10.1353/pan.0.0114

Luscher, M. Robert. 2017. "From Without to Within: The Recalcitrant Semiotic Tracery of John Updike's 'His Mother Inside Him'". The John Updike Review, volume 5, number 2, summer 2017, Cincinnati: University of Cincinnati

Luscher, M. Robert. 1993. *John Updike: A Study of the Short Fiction*, Woodbridge: Twayne

Luscher, M. Robert. 2011. "Marriage, Memory, and Mortality: John Updike's Enduring Legacy in Short Fiction". *The John Updike Review*, volume 1, number 1, fall 2011, Cincinnati: University of Cincinnati

Malmgren, D. Carl. 1987. "'From Work To Text': The Modernist and Postmodernist Künstlerroman". *NOVEL: A Forum on Fiction*, Vol. 21, No. 1, Autumn 1987, pp. 5-28, Duke University Press, http://www.jstor.org/stable/1345988

McTavish, John. 2016. *Myth and Gospel in the Fiction of John Updike*. Cascade Books

Meletinski, E.M. 1993. *Poetika mita*. Beograd: Nolit

Milošević, Petar. 2006. „De(re)konstrukcija porodičnog romana – Kiš i Esterhazi". *Polja*, LI: 437 (januar – februar 2006), 31-34. – ISSN 0032-3578

Moretti, Franco. 2000. *The Way of the World: The Bildungsroman in European Culture*. London: Verso

Morgenstern, Karl. Boes, Tobias. "On The Nature of the 'Bildungsroman'". *PMLA*, Vol. 124, No. 2, Modern Language Association, March 2009, pp. 647-659, http://www.jstor.org/stable/25614309?origin=JSTOR-pdf

Nachman, Gideon. 2018. "'Major Style': The Aesthetic Reaches and Limits of John Updike's Prose in His Early Short Fiction". *The John Updike Review*, volume 6, number 1, winter 2018, Cincinnati: University of Cincinnati

Nojman, Erih. 2015. *Velika majka*. Beograd: Fedon

Novak, Bajcar Silvija. 2019. „'Mozak koji je izbačen iz lobanje': *Peščanik* Danila Kiša kao auto/patografija o zalutalom racionalizmu". *Književna istorija*. 51: 169, Beograd: Institut za književnost i umetnost, 315–327.

Paunović, Zoran. 2006. *Istorija, fikcija, mit*. Beograd: Geopoetika.

Paunović, Zoran. 2017. *Prozor u dvorište*. Beograd: Geopoetika

Plath, James. 2019. "John Updike's *The Centaur* and the Artist Divided". Belgrade English Language and Literature Studies, Vol. 11, Article 6, p. 133-143

Radič, Viktorija. 2019. *Danilo Kiš: život, delo i brevijar*. Beograd/Podgorica: Kosmos/Nova knjiga

Reid, Molly. 2017. "Ghost Inside the Story: Spectrality in Updike's 'His Mother Inside Him'". *The John Updike Review*, volume 5, number 2, summer 2017, Cincinnati: University of Cincinnati

Sartr, Žan Pol. 1964. *Egzistencijalizam je humanizam*. Sarajevo: Veselin Masleša

Slaughter, R. Jospeh. 2014. "Bildungsroman/Künstlerroman". *The Enciclopedia of Novel*. Edited by Peter Melville Logan. New Jersey: Wiley Blackwell

Sondi, Leopold. 2011. *Učenje o familijarnom nesvesnom*. Novi Sad: Prometej

Stević, Aleksandar. 2004. „Künstlerroman kao Bildungsroman: moć i nemoć žanra". *TXT: studentski časopis za književnost i teoriju književnosti*, p. 40-54

Sudar, Sanja. 2017. "Updike in Belgrade (Until) 1978". Translated by Milica Abramović. John Updike Society Blogs https://blogs.iwu.edu/johnupdikesociety/files/2017/05/Updike-in-Belgrade.pdf

Takebe, Haruki. 2020. "Olinger Revisited: John Updike Revising His Early Stories". *The John Updike Review*, volume 8, number 1, Cincinnati: University of Cincinnati

Todorov, Cvetan. 2010. *Uvod u fantastičnu književnost*, Beograd: Službeni glasnik

Updike, John. 1966. *Assorted Prose*. New York: Fawcett Crest Book

Updike, John. 1965. *Of the Farm*. USA: Penguin Books

Updike, John. 1994. *The Afterlife*. New York: Fawcett Crest

Updike, John. 1971. *The Same Door*. Greenwich, Connecticut: Fawcett Premier

Vargo, P. Edward. 1973. "The Necessity of Myth in Updike's The Centaur". *PMLA*, Volume 88, Issue 3, May 1973, pp. 452 – 460.

Williams, David. 2013. *Writing Postcommunism, Towards a Literature of the East European Ruins*. New York: Palgrave Macmillan

Woloch, Alex. 2003. *The One vs. the Many: minor characters and the space of protagonist in the novel*. New Jersey: Princeton University Press

4.Основни ***циљеви истраживања.***

Циљ истраживања постављен у тези „Динамика породичних односа у олингерској прози Џона Апдајка и породичној трилогији Данила Киша" подразумева усмеравање критичко-истраживачке пажње на осветљавање поетика ових аутора и довођење у блиску мисаону везу њихових одабраних дела, са намером да се као крајњи исход утврде њихове међусобне сличности и разлике.

Намера је да се кроз компаративно ишчитавање предложених дела уоче и издвоје њихове заједничке специфичности као и специфичне разлике, и на тај начин отвори могућност другачијег читања њихових породичних романа.

Додатни циљ представља и испитивање архивских докумената и остале грађе у вези са личним познантвом Апдајка и Киша и истицање ретких, али свакако значајних трагова који су остали иза тог познанства.

Наведени циљеви биће у раду анализирани на основу следећих ***хипотеза*:**

Основна хипотеза овог рада је да постоје блискости у поетикама Џона Апдајка и Данила Киша.

Породични циркус Данила Киша и олингерска проза Џона Апдајка превасходно се читају као породични роман. Реч је о жанру који овде неће бити схваћен традиционално, већ постмодерно, као калеидоскопско ткање, односно велика нарација, омогућена узајамним гравитирањем мотива, тема, ликова и специфичне визије света. Мада је у погледу Кишовог породичног романа овакво жанровско одређење унеколико последица већ саме пишчеве интенције, што се огледа у одлуци да трилогију обједини под називом *Породични циркус*, првобитно књижевно заметање овог романа среће се још раније, у његовом роману првенцу *Мансарда*. У Апдајковом опусу тзв. олингерска проза заузима повлашћено место, али жанровско одређење у овом случају представља

херменеутички оквир задат споља, без пишчевог експлицитног аутопоетичког уплитања.

Жанровска растегљивост и поливалентност породичног романа омогућује да се ова Кишова и Апдајкова прозна остварења интегрално прочитају и као својевсрни Bildungsroman, односно још специфичније – као Künstlerroman, с обзиром на то да књижевни текстови који суделују у изградњи породичног романа представљају и причу о (не)постајању уметником.

Блискост међу поменутим делима не произилази само из жанровског одређења, већ и из избора тема и мотива, али и улога додељених у изабраној породичној констелацији (отац–син–мајка), а посебно је видљива ако се у обзир узме околност да су обе породице маргинализоване историјским контекстом, као и реперкусије које историјски догађаји имају на развој породичног романа.

Компаративно ишчитавање одабраних дела ових аутора могло би да осветли доминантне, али и оне мање видљиве аспекте породичних романа ових аутора.

Коначно, Киш и Апдајк су се срели у Београду 1978. године током XV октобарских сусрета писаца и прилично извесно 1986. у Њујорку током 48. међународног конгреса ПЕН-а. Испитивање архивске и друге документарне грађе значајно би осветлило природу тих сусрета.

1. ***Очекивани резултати***

Ово истраживање представља први покушај да се корпус Кишових и Апдајкових одабраних дела упоредно прочита. Осим тога, књижевно проучавање Апдајковог дела на овим просторима није добило критичку пажњу какву, с обзиром на то да је реч о великану америчке и светске књижевности, несумњиво заслужује, али и ако се узме у обзир историја рецепције његових дела, која показује да је реч о писцу који је код нас и те како превођен и читан. У том смислу, овај рад би могао да представља, с једне стране, допринос проучавању американистике у Србији, односно покушај да се Апдајкова књижевност уопште више укључи у актуелни научни дискурс, с друге стране.

Сама околност да се Апдајк доводи у компаративну везу са Кишом вишеструко је значајна. Киш је једини југословенски и српски писац ког је Апдајк читао, о чему је и сам сведочио. Довођење њихових дела у блиску мисаону везу могло би „отворити" њихову породичну прозу за другачија читања и осветлити мање видљиве аспекте те прозе.

Испитивање архивске и друге документарне грађе у вези са личним познанством Апдајка и Киша могло би да представља и скроман допринос српско-америчкој књижевној контактологији[4].

2. **План рада:**

Предвиђени план докторске дисертације који је предложио кандидат изгледа овако:

1. Увод
2. Апдајк и Киш – југословенска и америчка прича
3. Породични роман – жанровско мапирање

[4] Овим би се можда успутно коначно могло расветлити порекло једног Апдајковог сведочења о Кишу које је временом постало опште место у новинским написима и америчким књижевним студијама.

4. Хронотоп као генератор породичног поретка
5. Динамика породичних односа – патрилинеарност, матрилинеарност и(ли) билинеарност као модели наслеђивања
6. Син – (анти)јунак Künstlerroman-а.
7. Закључак
8. Литература

У уводном делу рада биће представљени предмет рада, појмовно-теоријски оквир којим ће се кандидат руководити, с посебним освртом на хипотезу и циљеве рада, на позиционирање књижевног опуса Данила Киша и Џона Апдајка у књижевној историји, те на рецепцију њихових дела.

Друго поглавље бави се истраживањем и анализом личних, (не)посредних контаката двојице аутора.

У трећем поглављу кандидат ће се бавити конкретизовањем дефиниције жанра породичног романа, у ужем и ширем смислу, његовом хибридном природом и вишезначношћу, као и жанровском анализом књижевних текстова који суделују у изградњи породичних романа ових аутора.

Четврто поглавље фокусирано је на истраживање природе наративног времена и места, односно књижевног хронотопа у овим делима као генератора породичног поретка.

Пето, кључно поглавље овог рада, широко ће се бавити ликовима и динамиком њихових односа, као и доминантним моделима наслеђивања у породици.

Наредно, шесто, поглавље бавиће се анализом лика сина као (анти)јунака Künstlerroman-а.

Финално поглавље посвећено је закључним разматрањима у односу према полазној хипотези.

3. Методе истраживања.

Изабрани методолошки приступ у проучавању превасходно је компаративан. Кроз упоредну анализу садржаја настојаће се да се систематски утврде сличности и разлике међу изабраним текстовима и поетикама.

Теоријски приступ биће интердисциплинаран и укључиваће различите теорије књижевности, теорије жанра, наратолошке теорије, теорије текста, семиотичке теорије, социолошке и психолошке теорије које у фокусу држе различите породичне констелације, теорије индивидуалног, породичног (фамилијарног) и колективног несвесног, као и теорију архетипова.

Теоријски приступ биће праћен историјским, са примарним циљем контекстуализације Кишовог и Апдајковог литерарног опуса.

Документаристичко-историографски приступ биће превасходно примењен у оном делу рада који ће се бавити међусобним личним контактима двојице аутора и

истраживањем докумената релевантних за тему рада (интервјуи за медије, документарна грађа у вези са Апдајковом посетом Београду 1978. године, као и сведочанства о Кишовим посетама Њујорку).

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА

Кандидат мср Немања Глинтић испуњава услове за израду докторске дисертације **„Динамика породичних односа у олингерској прози Џона Апдајка и породичној трилогији Данила Киша”**, што се види из јасно одређеног предмета, добро постављених теза и исцрпног образложења процеса истраживања.

Тема дисертације **„Динамика породичних односа у олингерској прози Џона Апдајка и породичној трилогији Данила Киша”** представља нови поглед на стваралаштво ових аутора, отвара могућности за темељно компаративно проучавање њихових дела, оригиналне интерпретације и значајне научне резултате у погледу теоријских поставки као и њихове практичне примене.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области науке о књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору (библиографија релевантних научних радова) Комисија констатује да је проф. др Биљана Дојчиновић подобна за ментора предложене докторске дисертације**.**

На основу свега изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивну оцену о подобности кандидата мср Немање Глинтића и предложене теме докторске дисертације „Динамика породичних односа у олингерској прози Џона Апдајка и породичној трилогији Данила Киша“ а да за ментора именује др Биљану Дојчиновић, редовног професора на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Београд, 11. јануара 2022.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. др Владислава Гордић Петковић, редовна професорка Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду

2. др Зоран Пауновић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду

3. др Мина Ђурић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду